

Varsinais-Suomen
Maakuntaennuste

VUODELLE
2021

 Yrittäjät
VARSINAIS-SUOMI

 OP

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste 2021:

Yritykset ennakoivat historiallisen vaikeita aikoja

Vuoden 2021 Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen pohjana oleva kysely toteutettiin marraskuun alussa 2020 haastavassa tilanteessa, jossa koronapandemian toinen aalto oli täydessä käynnissä ja keskustelu kävi kiivaana muun muassa matkailua ja sosiaalista kanssakäymistä koskevista rajoituksista. Maakuntaennusteen kyselyn aikana todistettiin myös Yhdysvaltain presidentinvaaleja ja seurattiin niiden ääntenlaskua sekä käytiin keskustelua muun muassa Ison-Britannian Brexit-siirtymäajan jälkeisestä kaupankäynnistä. Marraskuun alkupuolella pankit sopivat yritysten rahoituksen saatavuutta parantavasta takausohjelmasta ja yritykset saivat niin ikään tiedon kustannustuen toisesta kierroksesta.

Keväästä jatkuneen koronapandemian tuoma epävarmuus heijastuu voimakkaasti vuoden 2021 Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen tuloksissa. Maakuntaennusteessa käytetyt kasvun mittarit, liikevaihdon, kannattavuuden ja henkilöstön määrän kasvu sekä investointiaikeet, painuivat Maakuntaennusteen vuonna 1994 alkaneessa aikasarjassa historiallisen alhaiselle tasolle. Siitä huolimatta kasvuodotuksia kuvaavat saldoluvut ovat investointiaikeita lukuun ottamatta positiivisia myös vuonna 2021.

Kiitämme kaikkia vuoden 2021 Varsinais-Suomen Maakuntaennusteeseen vastanneita yrittäjiä. Teidän ansiostanne Varsinais-Suomessa on käytössä ainutlaatuinen talousennuste, jossa talouden kehitystä on seurattu vuosittain samoilla mittareilla jo 28 vuoden ajan. Toivomme, että Varsinais-Suomen Maakuntaennuste tarjoaa arvokasta tietoa varsinaissuomalaisten toimijoiden käyttöön. Maakuntaennusteen verkkosivustolta www.maakuntaennuste.fi löytyy tätä raporttia täydentäviä tietoja ja myös [raportissa julkaisemattomia graafeja](#). Lisäksi sivustolta on ladattavissa [PowerPoint-esitys](#), jonka aineistot ovat kaikkien vapaasti käytettävissä.

Yhteistyöstä kiittäen ja aktiivisesti Varsinais-Suomen kehityksessä mukana,

Hanna Munter, toimitusjohtaja
Varsinais-Suomen Yrittäjät

Olli-Pekka Saario, toimitusjohtaja
OP Turun Seutu

Vuoden 2021 Maakuntaennusteessa mukana olevien yritysten jakauma eri luokkiin

Profilsammanställning av de företag som deltar i landskapsprognosen för 2021

(Suluissa muutokset prosenttiyksiköissä viime vuoteen verrattuna/
Förändringen i procentenheter från föregående år inom parentes)

Sijainti/Läge

Turun seutu/Åboregionen	63 %	(+1)
Salon seutu/Saloregionen	14 %	(+1)
Vakka-Suomi/Nystadsregionen	9 %	(-1)
Loimaan seutu/Loimaaregionen	8 %	(-1)
Turunmaa/Åboland	7 %	

Toimiala/Bransch

Palvelut/Tjänsteproduktion	46 %	(+1)
Kauppa/Handel	17 %	(+3)
Rakentaminen/Byggnadsbransch	14 %	(-4)
Teollisuus/Industri	12 %	(+1)
Kuljetus/Transport	6 %	
Maa-, kala- ja riistatalous/Lantbruk, fiske ock viltnäring	3 %	
Tietotekniikka/Informationsteknik	2 %	(-1)

Varsinais-Suomen Maakuntaennuste laaditaan vuosittain siten, että tulokset voidaan esitellä mahdollisimman tuoreina heti vuoden alussa. Maakuntaennusteessa tuloksia tarkastellaan maakunnan, seutukunnan ja kuntien tasolla eri toimialoilla, yrityskokoluokissa ja tänä vuonna ensimmäisen kerran myös eri liikevaihtoluokissa. Kyselylomake sisältää vuosittain toistuvien vaikiokysymysten lisäksi vaihtuvia, yrittäjille ajankohtaisia asioita. Raportissa on tulosten esittämisessä käytetty prosenttiosuuksien ja niiden muutosten lisäksi saldolukuja. Saldoluku saadaan vähentämällä myönteisten vastausten prosenttiosuudesta kielteisten vastausten prosenttiosuus. Saldoluku voi vaihdella -100 ja +100 välillä. Positiivinen saldoluku tarkoittaa optimistista ja negatiivinen saldoluku pessimististä talousnäkymää.

Vuoden 2021 Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen pohjana oleva kysely tehtiin 2.–16.11.2020 Internet-kyselynä suomen ja ruotsin kielillä. Kutsu kyselyyn lähetettiin sähköpostilla Varsinais-Suomen Yrittäjien niille 7 375 jäsenelle, jotka ovat antaneet sähköpostiosoitteensa Varsinais-Suomen Yrittäjien käyttöön. Vastaukset saatiin 824 yrittäjältä eli kyselyn vastausprosentti on tänä vuonna 11,2 prosenttia.

Varsinais-Suomen Maakuntaennustetta on julkaistu vuodesta 1994 lähtien. Varsinais-Suomen Yrittäjien ja maakunnan merkittävimmän yrittäjäpankin, Osuuspankin (OP Turun Seutu, OP Lounaismaa ja OP Lounaisrannikko) julkaisema suhdanne-ennuste on merkittävin ja pitkäaikaisin alueellinen talousennuste Suomessa. Maakuntaennusteen toteuttamissuunnitelman on laatinut alun perin Turun kauppa- ja korkeakoulun PK-Instituutti. Kyselyn toteuttamisesta ja viestinnästä vastaa Varsinais-Suomen Yrittäjien ja Osuuspankkien kumppanina Eurofacts Oy.

Landskapsprognosen för Egentliga Finland 2021:

Företagen förutspår historiskt svåra tider

Då enkäten för landskapsprognosen för Egentliga Finland 2021 skickades ut i början av november 2020 befann vi oss i ett utmanande läge. Coronapandemins andra våg pågick för fullt och det fördes en hetsig diskussion om bl.a. restriktionerna för resor och sammankomster. Samtidigt följde vi även presidentvalet och rösträkningen i USA och diskuterade bl.a. handeln efter Storbritanniens övergångsperiod för Brexit. I början av november avtalade bankerna om ett garantiprogram för att förbättra företagens tillgång till finansiering och företagen informerades likaså om en andra omgång för kostnadsstöd.

Osäkerheten till följd av coronapandemin avspeglar sig kraftigt i resultaten för landskapsprognosen för Egentliga Finland 2021. De indikatorer som används i landskapsprognosen för att mäta tillväxten, dvs. i omsättning, lönsamhet och personal, samt företagens investeringsintentioner föll till en historiskt låg nivå i den tidsserie över landskapsprognosen som tog sin början 1994. Det oaktat är nettotalet som beskriver tillväxtförväntningarna, med undantag av investeringsintentionerna, positivt även 2021.

Vi tackar alla företagare som svarade på landskapsprognosen för Egentliga Finland 2021. Tack vare er står en unik ekonomisk prognos till vårt förfogande i Egentliga Finland där den ekonomiska utvecklingen har följts med hjälp av samma indikatorer under 28 år. Vi hoppas att landskapsprognosen för Egentliga Finland ger aktörerna i Egentliga Finland värdefull information. På landskapsprognosens webbplats www.maakuntaennuste.fi finns kompletterande information och dessutom [diagram som inte finns med i rapporten](#). Webbplatsen har även en [PowerPoint-presentation](#), som fritt kan laddas ner.

Vi tackar för samarbetet och är aktivt med i utvecklingen av Egentliga Finland,

Hanna Munter, VD
Företagarna i Egentliga Finland

Olli-Pekka Saario, VD
OP Åbonejden

Työntekijämäärä/Antal anställda

Yksinyrittäjät/Enpersons företag	33 %	(-2)
Erittäin pienet yritykset/Mycket små företag (2-9)	51 %	(+2)
Pienet yritykset/Små företag (10-49)	13 %	
Keskikokoiset ja suuret yritykset/Medelstora och stora företag (50-)	2 %	(-1)

Liikevaihto/omsättning

Alle 100 000 euroa/Under 100 000 euro	28 %
100 000-199 999 euroa/100 000-199 999 euro	16 %
200 000-499 999 euroa/200 000-499 999 euro	21 %
500 000-999 999 euroa/500 000-999 999 miljoner euro	13 %
1,0-1,99 miljoonaa euroa/1,0-1,99 miljoner euro	9 %
2,0-4,99 miljoonaa euroa/ 2,0-4,99 miljoner euro	7 %
Yli 5 miljoonaa euroa/5 2 miljoner euro eller mer	6 %

Landskapsprognosen för Egentliga Finland sammanställs årligen på så sätt att så färsk resultat som möjligt kan presenteras genast i början av året. Landskapsprognosen granskar resultaten på landskaps-, region- och kommunnivå enligt bransch, företagsstorlek och i år för första gången även enligt omsättning. Utöver de årligen återkommande standardfrågorna innehåller enkäten ett antal temafrågor om för företagarna aktuella ärenden. Resultaten i rapporten visas i såväl procentandelar och förändringarna i dem som i netttotal. Nettotalet fås genom att från de positiva svarens procentandel subtrahera de negativa svarens procentandel. Nettotalet kan variera mellan -100 och +100. Ett positivt netttotal innebär att den ekonomiska utsikten är optimistisk, ett negativt netttotal att den är pessimistisk.

Enkäten för landskapsprognosen för Egentliga Finland genomfördes 2-16.11.2020 på webben på finska och svenska. Inbjudan till enkäten skickades per e-post till de 7 375 medlemmar i Företagarna i Egentliga Finland som gett föreningen sin e-postadress. Sammantaget 824 företagare svarade på enkäten, dvs. svarsprocenten var i år 11,2 procent.

Landskapsprognosen för Egentliga Finland har publicerats allt sedan 1994. Denna konjunkturprognos av Företagarna i Egentliga Finland och landskapets mest betydande företagarebank (OP Åbonejden, OP Lounaismaa och OP Lounaisrannikko) är den mest betydelsefulla och äldsta regionala ekonomiska prognosen i Finland. Planen för hur landskapsprognosen ska genomföras har ursprungligen tagits fram av PK-instituutti vid Åbo handelshögskola. För genomförandet och kommunikationen svarar Eurofacts Oy som samarbetspartner till Förtågarna i Egentliga Finland och Andelsbankerna.

Yrittäjien talousodotukset Varsinais-Suomessa vuonna 2021

Lasku talousodotuksissa kiihtyy tänä vuonna

Varsinaissuomalaisten yritysten talousodotukset ovat laskeneet reippaasti viime vuodesta. Vuonna 2019 alkanut talousodotusten kaikkien mittarien – liikevaihto-odotukset, kannattavuusodotukset, henkilöstön määrän odotukset ja investointiaikeet – lasku kiihtyy tänä vuonna. Siitä huolimatta kokonaisuudessa varsinaissuomalaisten yritysten liikevaihdon, kannattavuuden ja henkilöstön määrän voidaan olettaa kasvavan edelleen tänä vuonna. Yrittäjien tekemien investointien määrän arvioidaan kuitenkin kokonaisuudessaan laskevan tänä vuonna.

Niiden yrittäjien osuus, jotka ennakoivat sekä liikevaihtonsa, kannattavuutensa ja henkilöstön määränsä kasvun että investointiaikeensa pysyvän ennallaan, on suunnilleen sama kuin viime vuonna. Kasvua ennakoivien osuudet ovat kuitenkin laskeneet samalla kun laskua ennakoivien osuudet ovat kasvaneet. Tänä vuonna liikevaihto-odotusten saldolu-

ku on 9 (-20 yksikköä viime vuodesta) ja kannattavuusodotusten saldoluku on 3 (-17 yksikköä viime vuodesta). Siitä huolimatta liikevaihtonsa kasvua ennakoivat edelleen 34 prosenttia vastaajista ja kannattavuutensa kasvua 29 prosenttia vastaajista. Henkilöstön määrän odotukset ovat pudonneet vähiten ja saldoluku on 5 (-4 yksikköä viime vuodesta). Henkilöstömääränsä arvioi kasvavan 15 prosenttia vastaajista. Investointiaikeiden saldoluku on pudonnut reippaasti miinukselle ja se on koko Maakuntaennusteen historian heikoin -10 (-15 yksikköä viime vuodesta). Siitä huolimatta 15 prosenttia vastaajista arvioi investointiensä lisääntyvän tänä vuonna.

Salon seudulla ja Turunmaalla vahvin usko alkaneeseen vuoteen

Seutukuntakohtainen vertailu osoittaa, että Salon seudulla ja Turunmaalla ollaan myönteisimmässä tunnelmissa alkavan vuoden talousodotuksissa, kun taas Vakka-Suomessa odotukset ovat heikoimmat.

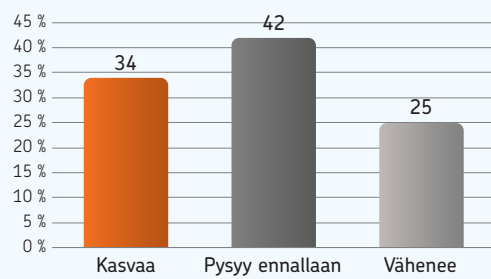
Voittopuolisesti kaikki saldoluut ovat laskeneet kaikissa seutukunnissa viime vuodesta. Liikevaihto-odotukset ovat

korkeimmat Salon seudulla saldoluulla 14 (-12 yksikköä viime vuodesta) ja Turunmaalla 13 (-24 yksikköä viime vuodesta). Näiden perässä odotuksissaan tulevat Turun seudulla toimivat yrittäjät saldoluulla 9 (-22 yksikköä viime vuodesta) ja Loimaan seudun yrittäjät saldoluulla 3 (-30 yksikköä viime vuodesta). Vakka-Suomi on ainoa, jossa liikevaihto-odotusten saldoluku on negatiivinen, -1 (-14 yksikköä viime vuodesta).

Kannattavuusodotuksissaan myönteisimmässä tunnelmissa ovat niin ikään Salon seudulla toimivat yrittäjät saldoluulla 9 (-8 yksikköä viime vuodesta) ja turunmaalaiset yrittäjät 7 (-12 yksikköä viime vuodesta). Turun seutu on kannattavuusodotuksissa kolmantena ja se yltyä vielä positiiviseen kannattavuusodotusten saldoluukuun 2 (-21 yksikköä viime vuodesta), kun taas negatiivisiksi ovat pudonneet kannattavuusodotusten saldoluut Vakka-Suomessa -2 (-15 yksikköä viime vuodesta) ja Loimaan seudulla -5 (-22 yksikköä viime vuodesta).

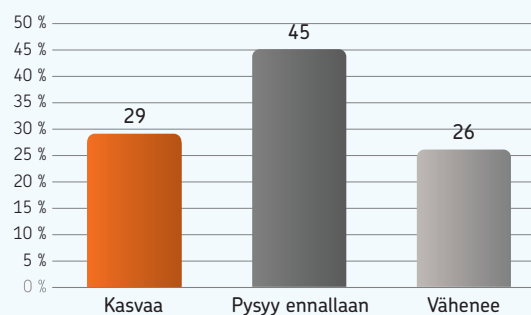
Henkilöstömääränsä suhteen myönteisimmässä tunnelmissa ovat Turunmaalla toimivat yrittäjät ja saldoluku on 9 (-5 yk-

Liikevaihto-odotukset

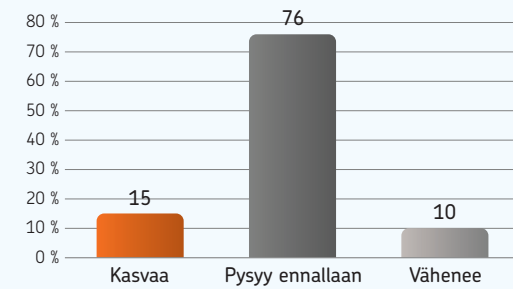
Liikevaihto-odotusten saldoluku tänä vuonna 9 – muutos viime vuodesta -20 yksikköä.

Kannattavuusodotukset

Kannattavuusodotusten saldoluku tänä vuonna 3 – muutos viime vuodesta -17 yksikköä.

Henkilöstön määrän odotukset

Henkilöstön määrän odotusten saldoluku tänä vuonna 5 – muutos viime vuodesta -4 yksikköä.

sikköä viime vuodesta). Salon seudulla saldoluku 7 on sama kuin viime vuonna. Myös Loimaan seudulla saldoluku on 7 (-14 yksikköä viime vuodesta). Turun seudun henkilöstömäärän odotusten saldoluku on 4 (-5 yksikköä viime vuodesta). Vain Vakka-Suomessa henkilöstön määrän odotukset ovat aavistuksen paremmat kuin viime vuonna. Siitä huolimatta henkilöstön määrän ei voida olettaa kokonaisuutena kasvavan, sillä saldoluku on 0 (+2 yksikköä viime vuodesta).

Myös investointiaikeet ovat myönteisimmät Turunmaalla, jossa investointiaikeiden saldoluku 7 (-6 yksikköä viime vuodesta) on ainoa plussalla oleva saldoluku seutukunta-kohtaisten investointiaikeiden vertailussa. Salon seudulla saldoluussa -6 (-5 yksikköä viime vuodesta) on vähiten laskua seutukunta-kohtaisessa vertailussa. Turun seudulla investointiaikeiden saldoluku on -11 (-18 yksikköä viime vuodesta). Perää pitävät investointiaikeissaan saldoluilla -14 Vakka-Suomi (-12 yksikköä viime vuodesta) ja Loimaan seutu (-26 yksikköä viime vuodesta).

Raision talousodotukset romahtivat

Turun alueen viiden kunnan – Turun, Kaarinan, Raision,

Naantalien ja Liedon – vertailussa huomio kiinnittyy raisiolais-yritysten täysin viime vuodesta poikkeaviin talousodotuksiin. Viime vuoden toiveikkaus on kääntynyt selkeän negatiiviseksi talousodotukseksi ja Raisio on Turun alueen kunnista ainoa, jossa kaikki talousodotuksia kuvaavat mittarit ovat miinuksella.

Liikevaihto-odotukset ovat laskeneet reippaasti kaikissa Turun alueen kunnissa, mutta saldoluvut ovat edelleen positiiviset Raisiota lukuun ottamatta. Naantalissa saldoluku on 15 (-17 yksikköä viime vuodesta), Liedossa 14 (-25 yksikköä viime vuodesta), Turussa 11 (-27 yksikköä viime vuodesta), Kaarinassa 2 (-31 yksikköä viime vuodesta) ja Raisiossa -13 (-48 yksikköä viime vuodesta). Heikentyneistä saldoluista huolimatta Turussa edelleen 38 prosenttia yrityksistä arvioi liikevaihtonsa kasvavan, Kaarinassa, Liedossa ja Naantalissa vajaa kolmannes yrityksistä ja Raisiossakin joka viides yritys.

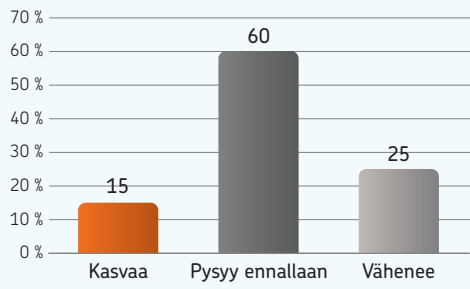
Yrittäjät ovat kannattavuusodotuksissaan tämänvuotisessa vertailussa omassa luokassaan Liedossa, jossa kannattavuusodotusten saldoluku on 20 (-29 yksikköä viime vuodesta). Myös Naantalissa kannattavuusodotusten saldoluku

on tukevasti plussalla ja saldoluku on 10 (-19 yksikköä viime vuodesta). Myös Kaarinassa saldoluku on plussalla ja se on 7 (-14 yksikköä viime vuodesta). Miinukselle kannattavuusodotusten saldoluku on painunut Turussa, jossa saldoluku on -2 (-27 yksikköä viime vuodesta) sekä Raisiossa, jossa saldoluku on -13 (-39 yksikköä viime vuodesta).

Henkilöstön määrän voidaan olettaa kasvavan kaikissa Turun alueen kunnissa Raisiota lukuun ottamatta, vaikka henkilöstön määrän odotukset ovat laskeneet muissa kunnissa paitsi Naantalissa, jossa saldoluku 10 on sama kuin viime vuonna. Liedossa saldoluku on 5 (-8 yksikköä viime vuodesta), Kaarinassa 3 (-13 yksikköä viime vuodesta), Turussa 1 (-11 yksikköä viime vuodesta) ja Raisiossa -7 (-10 yksikköä viime vuodesta).

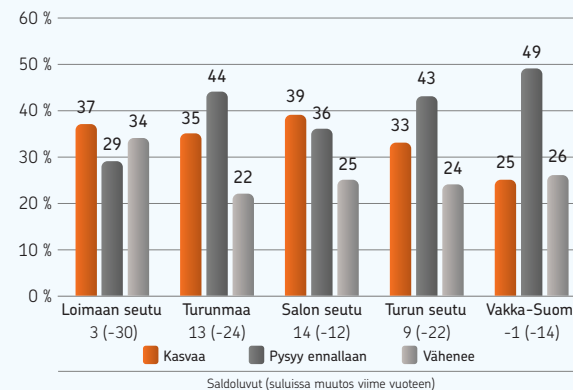
Investointiaikeissa on reipas lasku kaikissa Turun alueen kunnissa ja saldoluvut ovat painuneet miinukselle. Vähiten heikkoja odotukset ovat Kaarinassa, jossa saldoluku on -2 (-16 yksikköä viime vuodesta) ja Liedossa, jossa saldoluku on -3 (-13 yksikköä viime vuodesta). Naantalissa investointiaikeiden saldoluku on -12 (-25 yksikköä viime vuodesta),

Investointiaikeet

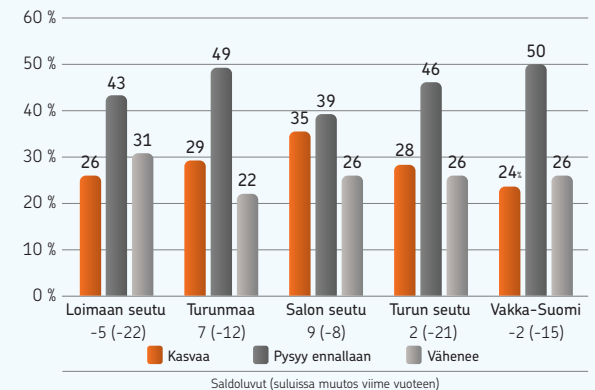

Investointiaikeiden saldoluku on tänä vuonna -10 – muutos viime vuodesta -15 yksikköä.

Liikevaihto-odotukset seutukunnittain

Kannattavuusodotukset seutukunnittain

Turussa -15 (-21 yksikköä viime vuodesta) ja Raisiossa -17 (-36 yksikköä viime vuodesta).

Rakennusalalla odotukset ovat laskeneet vähiten

Jo monena vuonna talousodotuksissaan korkealla ollut tietotekniikka-ala on myös tänä vuonna toimialojen välisen vertailun kärjessä tai kärkituntumassa, vaikka samalla odotukset ovat laskeneet eniten juuri tietotekniikka-alalla. Rakennusalalla odotusten lasku on ollut maltillisempaa kuin muilla toimialoilla.

Liikevaihto-odotusten saldoluvut ovat plussalla muilla toimialoilla paitsi kuljetusalalla, mutta liikevaihto-odotukset ovat laskeneet kaikilla toimialoilla. Vähiten liikevaihto-odotukset ovat laskeneet rakennusalalla. Tietotekniikka-alalla saldoluku on korkein, 22 (-43 yksikköä viime vuodesta). Palvelualalla saldoluku on 13 (-20 yksikköä viime vuodesta) ja rakentamisessa 11 (-9 yksikköä viime vuodesta). Kaupan alan saldoluku on 4 (-21 yksikköä viime vuodesta) ja teollisuuden 3 (-34 yksikköä viime vuodesta). Maa-, kala- ja riistataloudessa saldoluku on 0 (-25 yksikköä viime vuodesta). Kuljetusalalla saldoluku on painunut miinukselle ja se on -11 (-16 yksikköä

viime vuodesta).

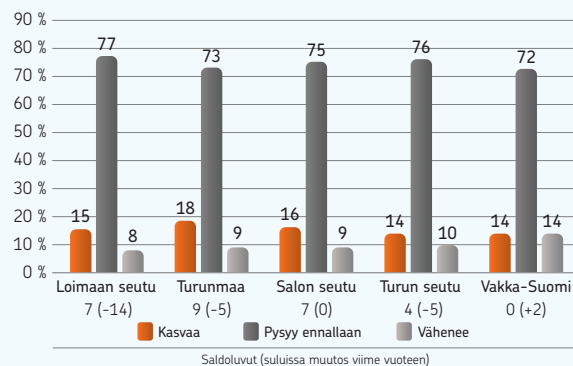
Rakennusalalla myös kannattavuusodotukset ovat laskeneet vähiten (-8 yksikköä viime vuodesta) ja rakennusalan kannattavuusodotuksia kuvaava saldoluku 16 on samalla toimialavertailun korkein tänä vuonna. Plussalle kannattavuusodotuksissa pääsevät myös tietotekniikka-ala saldoluvulla 11 (-37 yksikköä viime vuodesta) ja palvelut saldoluvulla 8 (-16 yksikköä viime vuodesta). Muilla toimialoilla kannattavuusodotukset ovat negatiivisia. Heikoimmin alkavan vuoden näkee kuljetusala, jossa kannattavuusodotusten saldoluku on -17 (-14 yksikköä viime vuodesta). Maa-, kala- ja riistatalouden kannattavuusodotusten saldoluku on -16 (-12 yksikköä viime vuodesta), teollisuuden -8 (-34 yksikköä viime vuodesta) ja kaupan alan -6 (-15 yksikköä viime vuodesta).

Henkilöstön määrän voidaan olettaa kokonaisuudessaan kasvavan kaikilla muilla toimialoilla paitsi maa-, kala- ja riistataloudessa, jossa saldoluku on -5 (-5 yksikköä viime vuodesta). Eniten uskoa henkilöstön kasvuun on rakennusalalla, jossa saldoluku on 7 (-3 yksikköä viime vuodesta). Palvelualoilla saldoluku on 6 (-4 yksikköä viime vuodesta) ja teollisuudessa 4 (-18 yksikköä viime vuodesta). Kaupan alan usko henkilös-

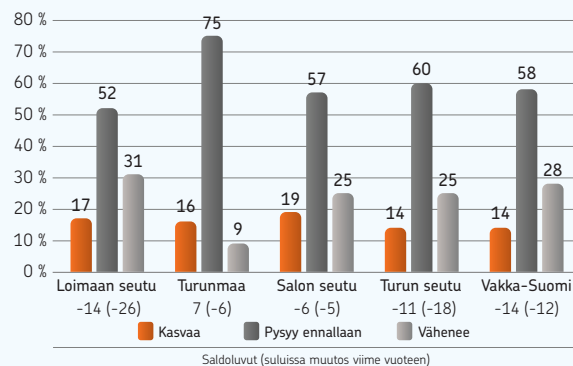
tön kasvuun on noussut eniten (+6 yksikköä viime vuodesta) ja saldoluku on 2. Myös kuljetusalalla saldoluku on 2 ja se on toinen toimialoista, jolla odotukset ovat kasvaneet viime vuodesta (saldoluku on noussut +2 yksikköä viime vuodesta).

Investointiaikeissa toimialat ovat toinen toistaan synkemmissä tunnelmissa. Kaikki saldoluvut ovat miinuksella ja ne ovat laskeneet reippaasti viime vuodesta. Rakennusalalla on myös investointiaikeiden vertailussa pienin lasku (-6 yksikköä viime vuodesta) ja saldoluku -4 on toimialavertailun korkein. Palvelualoilla investointiaikeiden saldoluku on -8 (-14 yksikköä viime vuodesta), kaupan alalla -11 (-14 yksikköä viime vuodesta) ja tietotekniikka-alalla niin ikään -11 (-33 yksikköä viime vuodesta). Teollisuudessa investointiaikeiden saldoluku on -12 (-25 yksikköä viime vuodesta). Teollisuudessa investointien kasvua ennakoivien yritysten osuus on siitä huolimatta toimialojen välisen vertailun korkein, kun joka viides yritys ennakoii investointiensa kasvavan tänä vuonna. Kuljetusalalla investointiaikeiden saldoluku on -15 (-15 yksikköä viime vuodesta) sekä maa-, kala- ja riistataloudessa -30 (-26 yksikköä viime vuodesta).

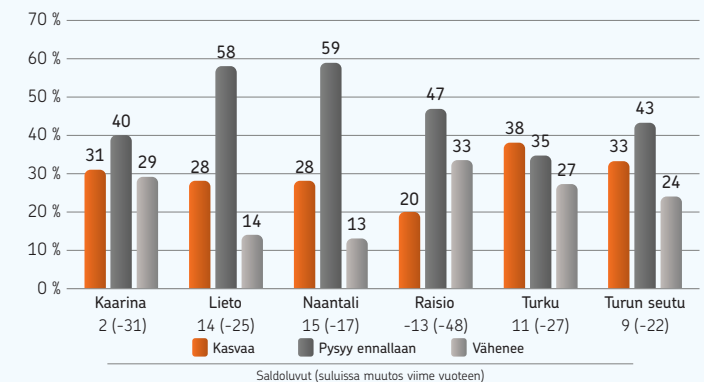
Henkilöstön määrän odotukset seutukunnittain

Investointiaikeet seutukunnittain

Liikevaihto-odotukset Turun seudulla

Odotukset ovat pudonneet merkittävästi eri yrityskokoluokissa

Tämän vuoden Maakuntaennusteessa yritysten talousodotuksia on vertailtu aiempien vuosien tapaan eri yrityskokoluokissa henkilöstömäärän mukaan luokiteltuna. Tänä vuonna talousodotuksia on vertailtu ensimmäisen kerran myös eri liikevaihtoluokissa.

Liikevaihto-odotukset ovat edelleen kaikissa yrityskokoluokissa plussalla, mutta erot viime vuoteen ovat merkittävät. Erityisesti yli 50 henkilöä työllistävissä yrityksissä liikevaihto-odotusten voi sanoa lähes romahtaneen, kun saldoluku 5 on pudonnut 78 yksikköä viime vuodesta. Siitä huolimatta lähes joka kolmas tämän kokoluokan yritys arvelee liikevaihtonsa kasvavan. Myönteisimmissä tunnelmissa ovat 10–49 henkilöä työllistävät yritykset saldoluvulla 18 (-24 yksikköä viime vuodesta) ja 2–9 henkilöä työllistävät yritykset saldoluvulla 12 (-12 yksikköä viime vuodesta). Yksinyrittäjistä noin joka neljäs arvioi liikevaihtonsa kasvavan, mutta saldoluku 0 (-28 yksikköä viime vuodesta) ennakoii, ettei liikevaihto kokonaisuudessaan kasva tässä yrityskokoluokassa.

Henkilöstöodotuksissa kaikkien yrityskokoluokkien saldoluvut ovat plussalla. 2–9 henkilöä työllistävissä yrityksissä odotukset ovat viime vuoden tasolla ja saldoluku 7 on sama kuin viime vuonna. 10–49 henkilöä työllistävissä yrityksissä henkilöstön määrän odotusten saldoluku on 5 (-9 yksikköä viime vuodesta) ja yli 50 henkilöä työllistävissä yrityksissä niin ikään 5 (-45 yksikköä viime vuodesta). Molemmista näissä suurimman yrityskokoluokan yrityksissä joka neljäs yrittäjä arvioi työntekijämääränsä kasvavan. Yksinyrittäjistä 5 prosenttia arvioi palkkaavansa työntekijän rinnalleen. Yksinyrittäjien henkilöstöodotusten saldoluku on 2 (-4 yksikköä viime vuodesta).

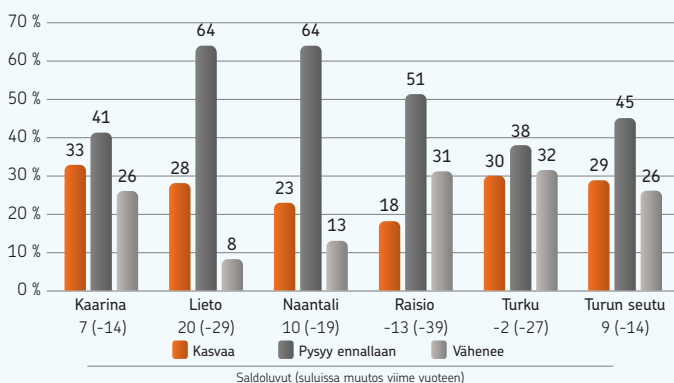
Myös kannattavuusodotuksissaan ja investointiaikeissaan yli 50 henkilöä työllistävien yritysten odotukset ovat rajussa pudotuksessa viime vuoteen verrattuna. Sekä kannattavuus- että investointiaikeiden saldoluvut ovat miinuksella. Muissa yrityskokoluokissa kannattavuusodotukset ovat niin ikään pudonneet, mutta ne ovat plussalla. Investointiaikeissa 10–49 henkilöä työllistävät yritykset ovat ainoita, joiden investointiaikeiden saldoluku on plussalla.

Liikevaihto-, kannattavuus- ja henkilöstöodotukset ovat plussalla kaikissa muissa liikevaihtoluokissa paitsi 2,0–4,99 miljoonan euron liikevaihtoluokassa. Liikevaihto-odotusten suhteen myönteisimmissä tunnelmissa ovat yli 5 miljoonan liikevaihtoluokassa olevat yritykset, joista 43 prosenttia arvioi liikevaihtonsa kasvavan. Kannattavuutensa uskovat kehittyvän parhaiten alle 100 000 euron liikevaihtoluokassa toimivat yritykset. Lisäksi liikevaihtoluokissa alle 100 000, 500 000–999 000 ja 1,0–1,99 miljoonaa euroa kaikissa noin joka kolmas yritys arvelee kannattavuutensa kohenevan. Henkilöstömäärän ennakoitaan puolestaan kasvavan eniten 500 000–999 999 euron liikevaihtoluokassa, jossa joka neljäs yritys arvioi työntekijöidensä määrän kasvavan. Investointiaikeissa puolestaan kaikissa muissa liikevaihtoluokissa odotukset ovat negatiiviset paitsi yli 5 miljoonan euron liikevaihtoluokassa.

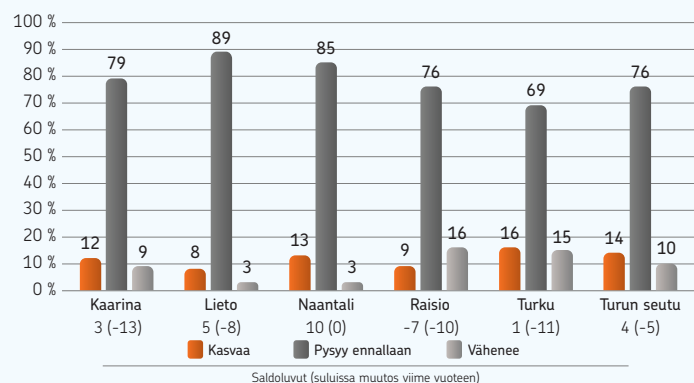
Yrittäjät ennakoivat jopa 5 000 uuden työpaikan syntymistä tänä vuonna

Varsinais-Suomen Maakuntaennusteessa yrittäjät arvioivat vuosittain myös keskimäärin syntyneiden ja syntyvien uusien työpaikkojen määrää.

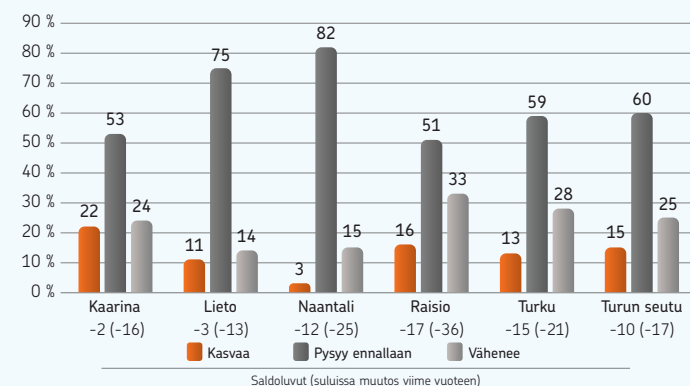
Kannattavuusodotukset Turun seudulla

Henkilöstön määrän odotukset Turun seudulla

Investointiaikeet Turun seudulla

Kyselyyn vastanneet yrittäjät ilmoittivat luoneensa viime vuonna keskimäärin 641 uutta työpaikkaa eli 38 työpaikkaa enemmän kuin Maakuntaennusteeseen vastanneet yrittäjät ennakoivat luovansa vuoden 2020 Maakuntaennusteessa. Vuonna 2021 varsinaissuomaiset yrittäjät ennakoivat luovansa keskimäärin 530 uutta työpaikkaa.

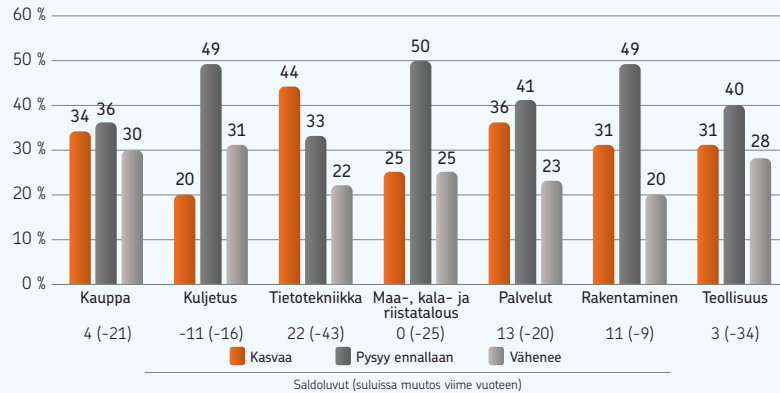
Vastaajayritykset edustavat 11,2 prosenttia kaikista Varsinais-Suomen Yrittäjien jäsenyrityksistä (viime vuonna 10,2 % jäsenyrityksistä). Jos Maakuntaennusteen vastausten mukainen kehitys toteutuu kaikissa varsinaissuomalaisissa yri-

tyksissä, tarkoittaa tämä, että varsinaissuomalaisissa pk-yrityksissä syntyy heikoista talousodotuksista huolimatta tänä vuonna lähes 5 000 uutta työpaikkaa. Varsinaissuomalaisten pk-yritysten ja Varsinais-Suomen Yrittäjien jäsenyritysten rooli maakunnan uusien työpaikkojen luomisessa jatkuu siten varsin vakaana.

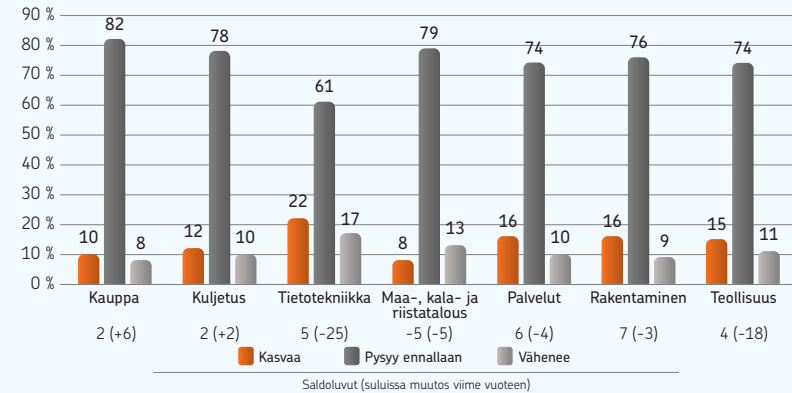
Seutukuntaakohtaisessa vertailussa parhaat näkymät ovat Turunmaalla, jossa 35 prosenttia vastaajayrityksistä arvioi luovansa vähintään yhden uuden työpaikan vuonna 2021. Turun alueella parhaimmat näkymät ovat Turussa, jossa lähes

joka kolmas (31 prosenttia) yritys arvioi luovansa vähintään yhden uuden työpaikan. Yrityskokoluokista eniten uusia työpaikkoja ennakoidaan syntyvän 10–49 henkilöä työllistävissä yrityksissä, joista 52 prosenttia arvioi luovansa vähintään yhden uuden työpaikan. Liikevaihtoluokassa yli 5 miljoonaa euroa 58 prosenttia yrityksistä arvioi luovansa vähintään yhden uuden työpaikan. Toimialavertailussa sekä rakennusalalla että teollisuudessa 35 prosenttia yrityksistä arvioi luovansa vähintään yhden uuden työpaikan vuonna 2021.

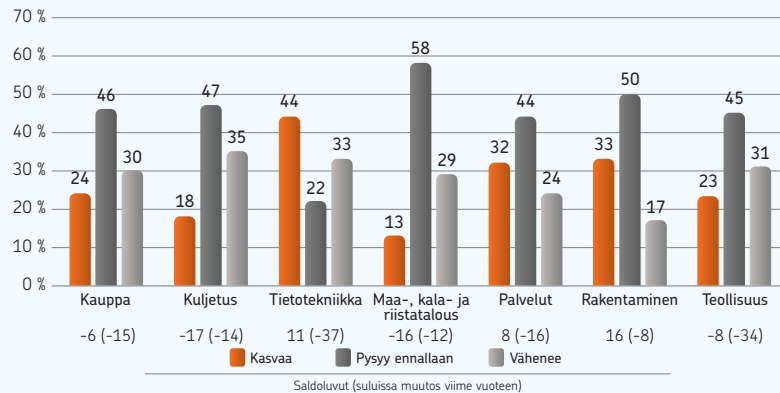
Liikevaihto-odotukset toimialoittain

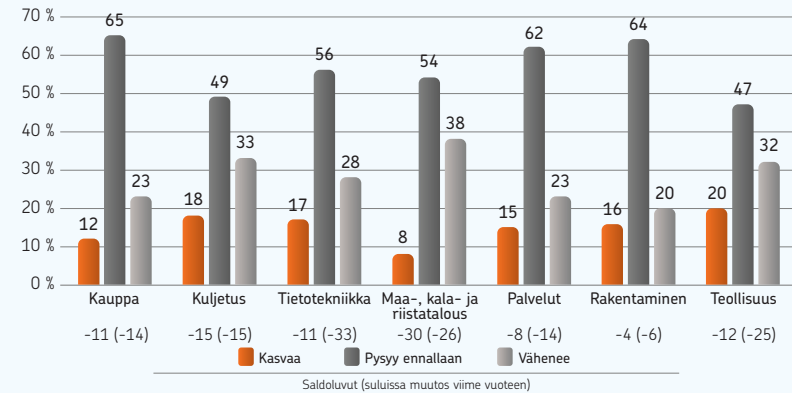
Henkilöstön määrän odotukset toimialoittain

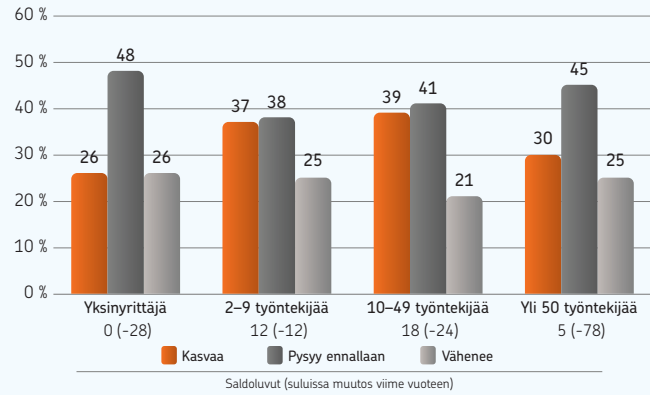
Kannattavuusodotukset toimialoittain

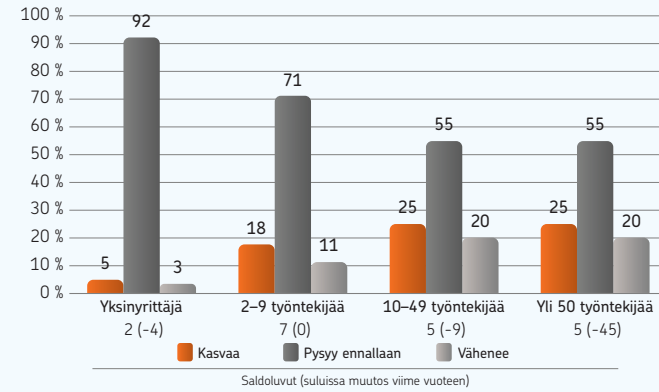
Investointiaikeet toimialoittain

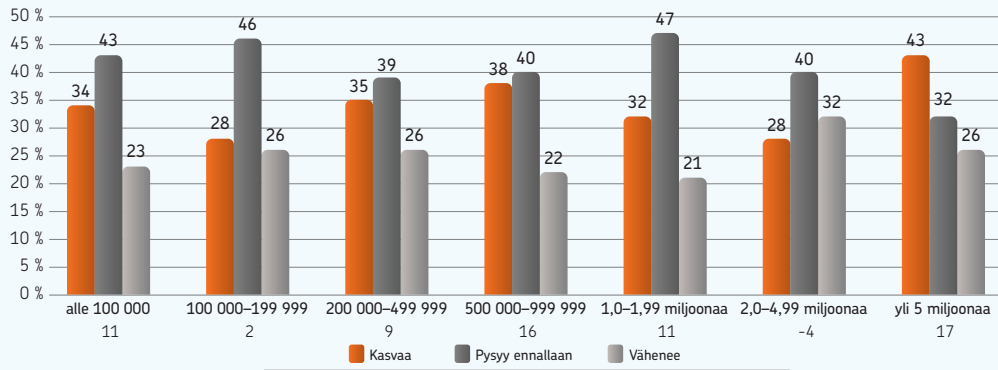
Liikevaihto-odotukset eri yrityskokoluokissa

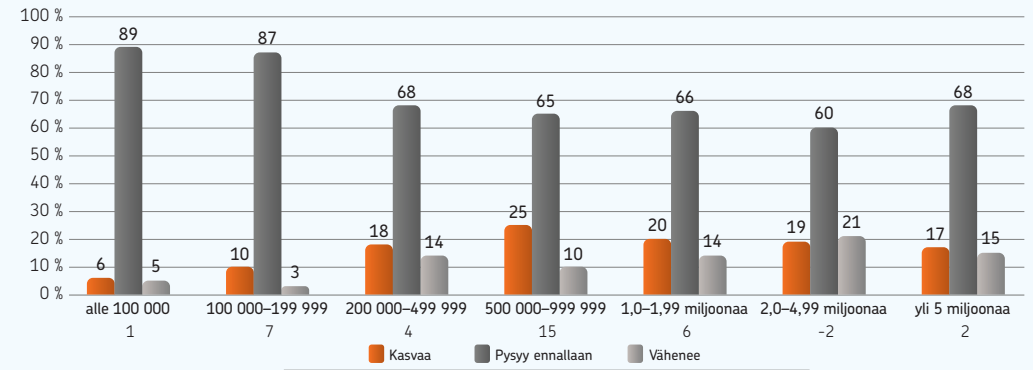
Henkilöstön määrän odotukset eri yrityskokoluokissa

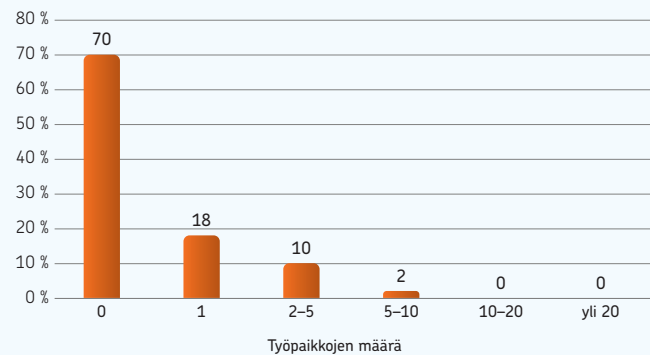
Liikevaihto-odotukset eri liikevaihtoluokissa

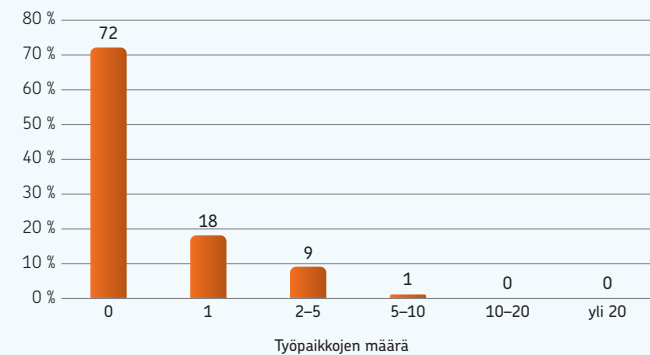
Henkilöstön määrän odotukset eri liikevaihtoluokissa

Kuinka monta uutta työpaikkaa yrityksesi on luonut tai luo vuonna 2020?

Arvio siitä, kuinka monta uutta työpaikkaa yrityksesi syntyy vuonna 2021

Rahoitusosa

Enemmistö kääntyy ulkoisen rahoituksen tarpeessa pankin puoleen

Maakuntaennusteen rahoitusosassa seurataan vuosittain sitä, mikä on yritysten ulkoisen rahoituksen tarve ja miten yritykset suunnittelevat rahoittavansa mahdolliset investointinsa.

Ulkoista rahoitusta tarvitsevien yritysten osuus on viime vuosina ollut noin viidennes kaikista vastaajayrityksistä ja näin on myös tänä vuonna. Pankki on tärkein rahoittaja silloin, kun pk-yritys tarvitsee ulkoista rahoitusta.

Pankkiluottoa ilmoittaa tänä vuonna hakevansa 52 prosenttia (+1 %-yksikkö viime vuodesta) ulkoista rahoitusta tarvitsevista yrityksistä. Muusta rahoitusyhtiöstä ulkoista rahoitusta arvioi hakevansa 16 prosenttia (-3 %-yksikköä viime vuodesta) vastaajista. Finnveran luottoa tai takausta ennakoivat käyttävänsä 16 prosenttia (+2 %-yksikköä viime vuodesta), ulkopuolista pääomasijoittajaa 10 prosenttia (+2 %-yksikköä viime vuodesta) ja muuta luottoa 6 prosenttia (-2 %-yksikköä viime vuodesta) ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä.

Lainarahasta tullut aiempaa tärkeämpää investointien rahoituksessa

Tänä vuonna 50 prosenttia (-1 %-yksikkö viime vuodesta) niistä yrittäjistä, jotka suunnittelevat investointeja, arvioi hoidavansa yrityksensä investoinnit omalla tulorahoituksella ja

29 prosenttia (-4 %-yksikköä viime vuodesta) tulorahoituksen ja lainarahan yhdistelmällä.

Pelkästään lainarahalla investointeja suunnittelee 20 prosenttia (+5 %-yksikköä viime vuodesta) vastaajista. Vastaajista 1 prosentti suunnittelee rahoittavansa investointinsa muulla tavalla.

Rahoituksen saatavuutta pidetään hyvänä – ehtoja tiukkoina

Tämän vuoden Maakuntaennusteessa yrittäjiä pyydettiin arvioida myös yritysrahoituksen saatavuutta. Vastaajista 79 prosenttia on sitä mieltä, että yritysrahoitusta on saatavilla ja vain 5 prosenttia näkee, että yritysrahoituksen saatavuus on huono. Kaikista vastaajista 41 prosenttia on kuitenkin sitä mieltä, että vaikka yritysrahoitusta on saatavilla, sen ehdot ovat liian tiukkoja.

Eniten niitä, joiden mielestä yritysrahoituksen saatavuus on hyvä, on yli 5 miljoonan euron liikevaihtoluokassa (53 prosenttia) ja vähiten alle 100 000 euron yrityskokoluokassa (28 prosenttia). Vastaavasti niitä, joiden mielestä yritysrahoitusta on saatavilla, mutta sen ehdot ovat liian tiukkoja on eniten alle 100 000 euron yrityskokoluokassa (46 prosenttia) ja vähiten yli 5 miljoonan euron liikevaihtoluokassa (26 prosenttia).

Osuuspankki on yrittäjien ykköspankki

Osuuspankkien asema varsinaissuomalaisten yritysten kiistatta merkittävimpänä pankkikumppanina on säilynyt vakaana. Viimevuotiseen tapaan Osuuspankin ensisijaiseksi pankkikumppaniksi ilmoittaa 52 prosenttia vastaajista. Osuuspankki on

siten selkeästi varsinaissuomalaisten pk-yritysten tärkein ensisijainen pankkikumppani.

Vastaajista 20 prosenttia (+1 %-yksikkö viime vuodesta) ilmoittaa Nordean ensisijaiseksi pankkikumppaniksi ja viime vuoden tapaan 14 prosenttia vastaajista kertoo Säästöpankin olevan heidän ensisijaisesti käyttämä pankki. POP Pankkia pitää ensisijaisena pankkikumppaninaan 4 prosenttia (-2 %-yksikköä viime vuodesta) vastaajista.

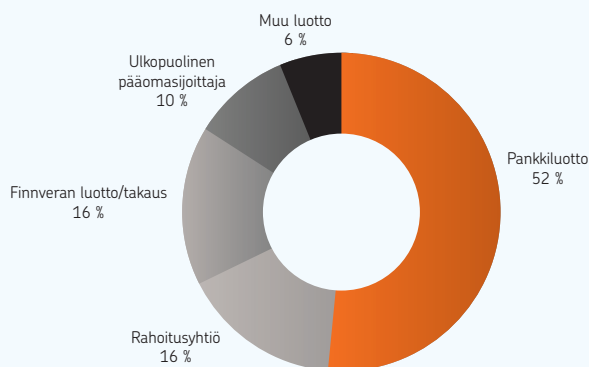
Danske Bankin osuus on 3 prosenttia, kuten viime vuonna. Aktian, Handelsbankenin ja Ålandsbankenin osuus on 2 prosenttia kullakin. S-Pankin osuus on pudonnut alle yhteen prosenttiin.

Reilu neljännes valitsee Pohjola Vakuutuksen ensisijaiseksi vahinkovakuuttajakseen

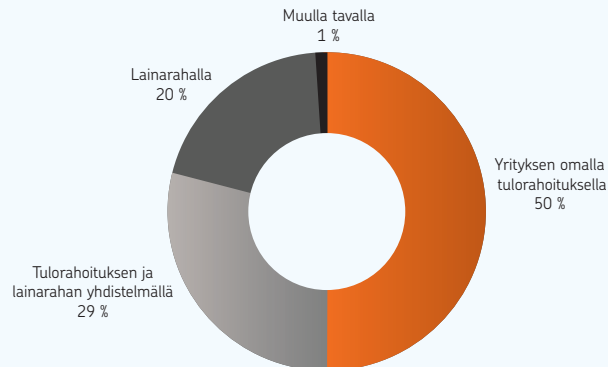
Varsinaissuomalaisista yrittäjistä 36 prosenttia (-1 %-yksikkö viime vuodesta) kertoo käyttävänsä ensisijaisena vahinkovakuutusyhtiönään LähiTapiolaa. Pohjola Vakuutuksen osuus on toiseksi merkittävin varsinaissuomalaisten yrittäjien vahinkovakuuttajana ja sitä ilmoittaa käyttävänsä 26 prosenttia vastaajista (+1 %-yksikkö viime vuodesta). Fennian osuus on 17 prosenttia (+1 %-yksikkö viime vuodesta) ja IFin osuus 16 prosenttia (-1 %-yksikköä).

Muut yrittäjien ensisijaiset vahinkovakuuttajat ovat Pohjantähti (4 %) ja Turva (1 %). Kyselyssä mukana olleiden Aktian ja POP Vakuutus/Suomen Vahinkovakuutus Oy:n osuudet ovat pudonneet alle yhteen prosenttiin.

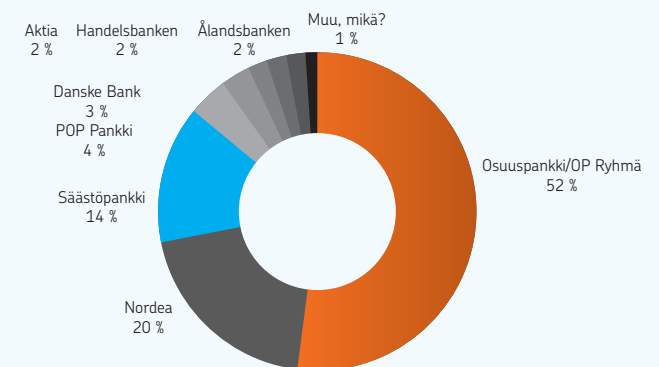
Ulkoisen rahoituksen tarve 2021

Jos yritykseni investoi, rahoitus hoidetaan

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä pankkiryhmä

Henkilökohtaisen palvelun laatu korostuu

Vuosi toisensa jälkeen yrittäjät nostavat sekä tärkeimmäksi pankkikumppanin että vakuutuskumppanin valintaan vaikuttavaksi tekijäksi henkilökohtaisen palvelun laadun.

Yrittäjät nostavat tänä vuonna neljäksi kärkitekijäksi pankkikumppanin valinnassa henkilökohtaisen pankkipalvelun laadun (72 % vastaajista), pankin luotettavuuden ja joustavuuden (61 % vastaajista) sekä pankin paikallisuuden (39 % vastaajista) ja pankkipalvelujen hinnan (39 % vastaajista). Pankkikumppanin valintaan vaikuttavien tärkeimpien tekijöiden järjestys on pysynyt samana kuin viime vuonna.

Vakuutusyhtiön valinnassa painavien tekijöiden järjestys on säilynyt niin ikään samana kuin viime vuonna ja kolme tärkeintä vahinkovakuutusyhtiön valintaan vaikuttavaa tekijää ovat henkilökohtaisen palvelun laatu (62 % vastaajista), vakuutusyhtiön korvauspalvelun sujuvuus (58 % vastaajista) ja vakuutuspalvelujen hinta (57 % vastaajista).

Neljän merkittävimmän tekijän jälkeen pankkikumppanin valinnassa painavat pankin vastuuhenkilön asiantuntemus (37 % vastaajista) sekä pankin verkko- ja mobiilipalvelun monipuolisuus (29 % vastaajista). Pankin vastuuhenkilön asiantuntemus ja pankkipalvelun hinta ovat kohonneet eniten pankkikumppanin valintaan vaikuttavina tekijöinä viime vuoteen verrattuna.

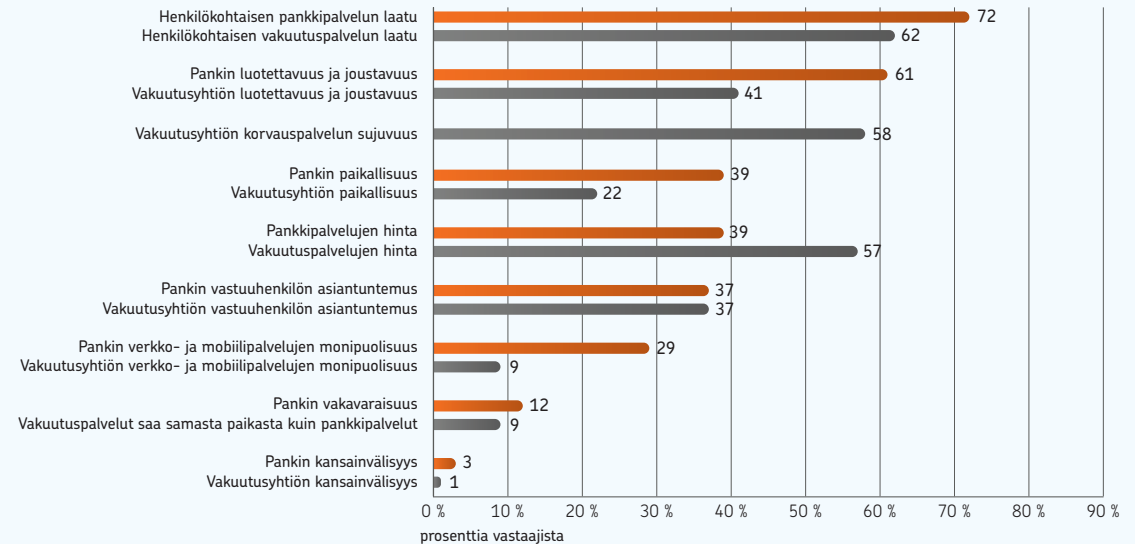
Vakuutusyhtiön valinnassa kolmen merkittävimmän tekijän jälkeen vahinkovakuutusyhtiön valinnassa vaikuttavat vakuu-

tusyhtiön luotettavuus ja joustavuus (41 % vastaajista), vastuuhenkilön asiantuntemus (37 % vastaajista) ja vakuutusyhtiön paikallisuus (22 % vastaajista).

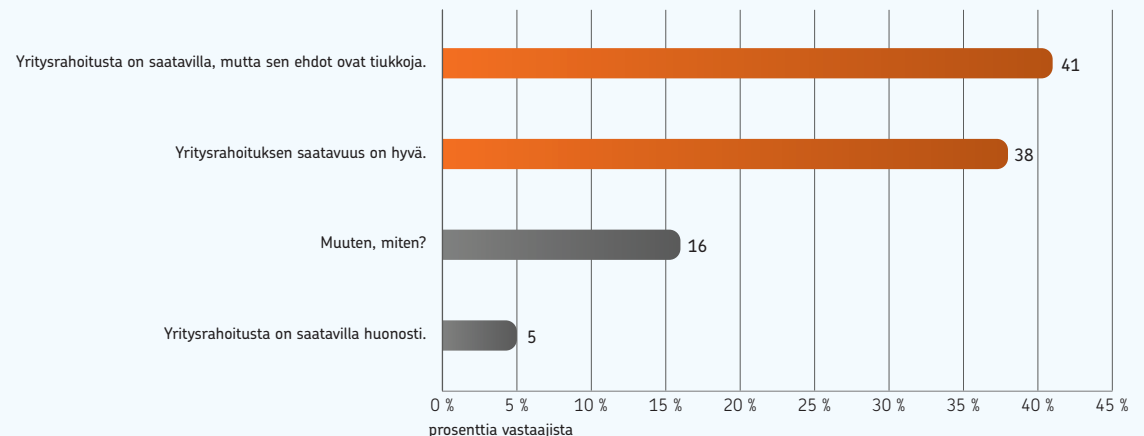
Kaksi vähiten merkityksellistä tekijää pankkikumppanin valinnassa ovat varsinaissuomalaisten pk-yrittäjien mielestä pankin vakavaraisuus (12 % vastaajista) ja pankin kansainvälisyys

(3 % vastaajista). Vakuutusyhtiön valinnassa vähiten painoarvoa on sillä, että verkko- ja mobiilipalvelut ovat monipuolisia (9 % vastaajista) ja vakuutuspalvelut saa samasta paikasta kuin pankkipalvelut (9 % vastaajista). Vakuutusyhtiö kansainvälisyydellä ei juurikaan ole merkitystä vakuutusyhtiön valinnassa, sillä sitä pitää ensisijaisena valintakriteerinä vain 1 prosentti vastaajista.

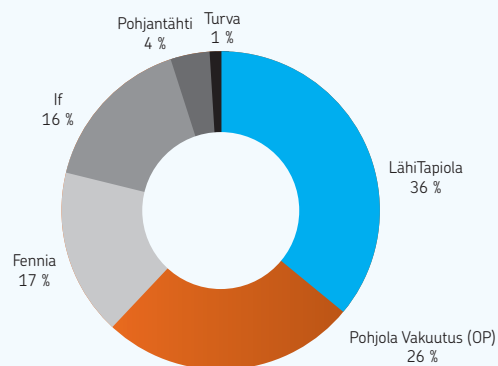
Tärkeimmät tekijät pankki- ja vakuutusyhtiökumppanin valinnassa

Yritysrahoituksen saatavuus

Yrityksen ensisijaisesti käyttämä vahinkovakuutusyhtiö

Yrittäjät ja kunta

Varsinais-Suomen yrittäjyysilmapiiri on säilynyt lähes yhtä hyvänä kuin viime vuonna

Yrittäjyysilmapiiri on heikentynyt Varsinais-Suomessa hieman viime vuodesta, kun saldoluussa 46 on 3 yksikön lasku. Seutukuntaakohtaisessa vertailussa heikoimmaksi arvioitun Turunmaan yrittäjyysilmapiiri on noussut eniten ja saldoluku on 36 (+7 yksikköä viime vuodesta). Myös Vakka-Suomen saldoluku 46 (+4 yksikköä viime vuodesta) kertoo, että yrittäjyysilmapiiri on parantunut viime vuodesta. Turun seutu yltää kuitenkin niukasti parhaaksi yrittäjyysilmapiiriltään saldoluulla 47 (-3 yksikköä viime vuodesta). Loimaan seudulla yrittäjyysilmapiiristä kertova saldoluku on 41 (-6 yksikköä viime vuodesta) ja Salon seudulla 40 (-2 yksikköä viime vuodesta).

Edelleen niin koko maakunnassa kuin eri seutukunnissa noin puolet yrittäjistä pitää yrittäjyysilmapiiriä erinomaisena tai hyvänä. Alhaisimmillaan vähintään hyvänä pitävien yrittäjien osuus on Turunmaalla, jossa 45 prosenttia vastaajista pitää yrittäjyysilmapiiriä vähintään hyvänä. Suurin osuus yrittäjyysilmapiiriä vähintään hyvänä pitäviä yrittäjiä on Vakka-Suomessa, jossa 56 prosenttia vastaajista arvioi yrittäjyysilmapiirin vähintään hyväksi. Turun seudulla yrittäjyysilmapiirin huonoksi arvioivien osuus, 13 prosenttia, on seutukuntaakohtaisen vertailun korkein.

Liedossa on vain yrittäjyysilmapiiriin tyytyväisiä yrittäjiä

Kymmenen eniten vastauksia keränneestä kunnasta (Turku, Salo, Kaarina, Raisio, Parainen, Lieto, Naantali, Loimaa, Uusikaupunki ja Paimio) paras yrittäjyysilmapiiri on tänä vuonna viimevuotiseen tapaan Liedossa. Liedossa saldoluku 92 (+5 yksikköä viime vuodesta) kertoo, että yrittäjyysilmapiiri on kohonnut edelleen viime vuodesta. Huomioitavaa on myös, että huonona yrittäjyysilmapiiriä pitävien osuus on säilynyt nollassa prosentissa ja myös tyydyttävänä yrittäjyysilmapiiriä pitäviä on nolla prosenttia. Liedon täydellisyyttä hipovaa yrittäjyysilmapiiriä heikentää vain ne 8 prosenttia vastaajista, jotka eivät osaa arvioida kunnan yrittäjyysilmapiiriä. Toiselle sijalle yrittäjyysilmapiirivertailussa kiilaa tänä

vuonna listan uusi tulokas Paimio saldoluulla 85 ja kolmannelle sijalle yltää Naantali saldoluulla 79 (-2 yksikköä viime vuodesta). Myös Naantalissa yrittäjyysilmapiiriä huonona pitävien osuus on nolla prosenttia. Kaarina tipahtaa selvästi kärkikolmikoon alle saldoluulla 66 (-12 yksikköä viime vuodesta). Peräpäätä pitää tänä vuonna Turku saldoluulla 28 (-8 yksikköä viime vuodesta) ja suurimman loikan ylöspäin on tehnyt Uusikaupunki saldoluulla 45 (+25 yksikköä viime vuodesta).

Yrittäjien arviot oman kunnan yrittäjyysilmapiiristä

Arviot kymmenestä eniten vastauksia keränneestä kunnasta. Suluissa viimevuotinen sijoitus ja muutokset viime vuodesta.

Kaupunki/kunta	Erinomainen tai hyvä	Saldoluku
1. Lieto (1.)	92 % (+5 %-yks.)	92 (+5)
2. Paimio (-)	89 % (+1 %-yks.)	85 (-5)
3. Naantali (2.)	79 % (-2 %-yks.)	79 (-2)
4. Kaarina (2.)	71 % (-10 %-yks.)	66 (-12)
5. Uusikaupunki (10.)	59 % (+19 %-yks.)	45 (+25)
6. Salo (6.)	51 % (-1 %-yks.)	42 (+2)
7. Loimaa (9.)	47 % (+7 %-yks.)	34 (+10)
8. Raisio (5.)	44 % (-12 %-yks.)	40 (-9)
9. Parainen (8.)	42 % (-2 %-yks.)	30 (+4)
10. Turku (7.)	36 % (-9 %-yks.)	28 (-8)

Salon seudulla kunnan ja yritysten välinen yhteistyö on toimivinta

Kunnan ja yritysten välinen yhteistyö on niin ikään arvioitu heikentyneen hieman koko maakunnan tasolla ja saldoluku on 29 (-6 yksikköä viime vuodesta). Kunnan ja yritysten välisen yhteistyön arvioidaan heikentyneen myös kaikissa seutukunnissa. Parhaaksi yhteistyö on arvioitu Salon seudulla saldoluulla 35 (-3 yksikköä viime vuodesta), jossa on myös seutukuntaakohtaisessa vertailussa suurin osuus (54 %) niitä, jotka pitävät kunnan ja yritysten välistä yhteistyötä erinomaisena tai hyvänä. Eniten arviot kunnan ja yritysten

välisestä yhteistyöstä ovat laskeneet Loimaan seudulla, jossa saldoluku on 18 (-21 yksikköä viime vuodesta) ja Turunmaalla, joissa saldoluku on 13 (-18 yksikköä viime vuodesta). Turun seudulla kunnan ja yritysten välinen yhteistyö on arvioitu toiseksi parhaaksi koko maakunnassa saldoluulla 33 (-5 yksikköä viime vuodesta). Vakka-Suomessa arvio puolestaan toiseksi huonoin seutukuntaakohtaisessa vertailussa saldoluulla 17 (-8 yksikköä viime vuodesta).

Lieto on omassa luokassaan kunnan ja yrittäjien välisessä yhteistyöarviossa

Kymmenen eniten vastauksia keränneen kunnan (Turku, Salo, Kaarina, Raisio, Parainen, Lieto, Naantali, Loimaa, Uusikaupunki ja Paimio) vertailun kärkeen kunnan ja yritysten välisessä yhteistyöarviossa on kiilannut Lieto saldoluulla 86 ja toiseksi uutena listalla oleva Paimio rintarinnan viime vuoden parhaaksi arvioitun Naantalinsa kanssa saldoluulla 74. Myös Kaarinassa yhteistyön sujuvuus on arvioitu korkeaksi saldoluulla 71. Muut kuusi vertailussa mukanaolevaa kuntaa ovat kunnan ja yrittäjien välisissä yhteistyöarvioissa selvästi kärkinelikkoa heikommalla tasolla.

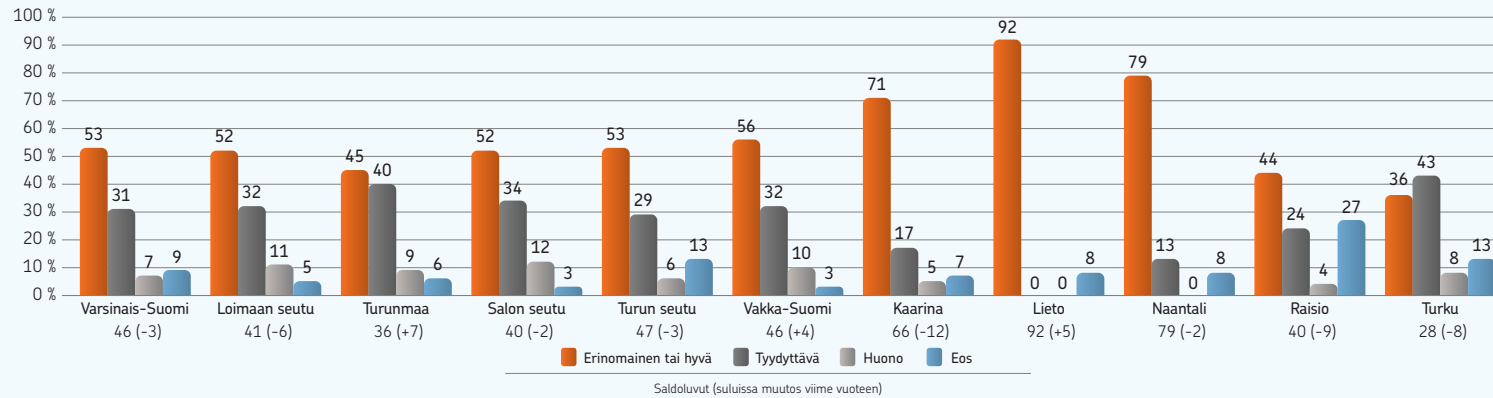
Yrittäjien arviot oman kunnan ja yritysten välisestä yhteistyöstä

Arviot kymmenestä eniten vastauksia keränneestä kunnasta. Suluissa viimevuotinen sijoitus ja muutokset viime vuodesta.

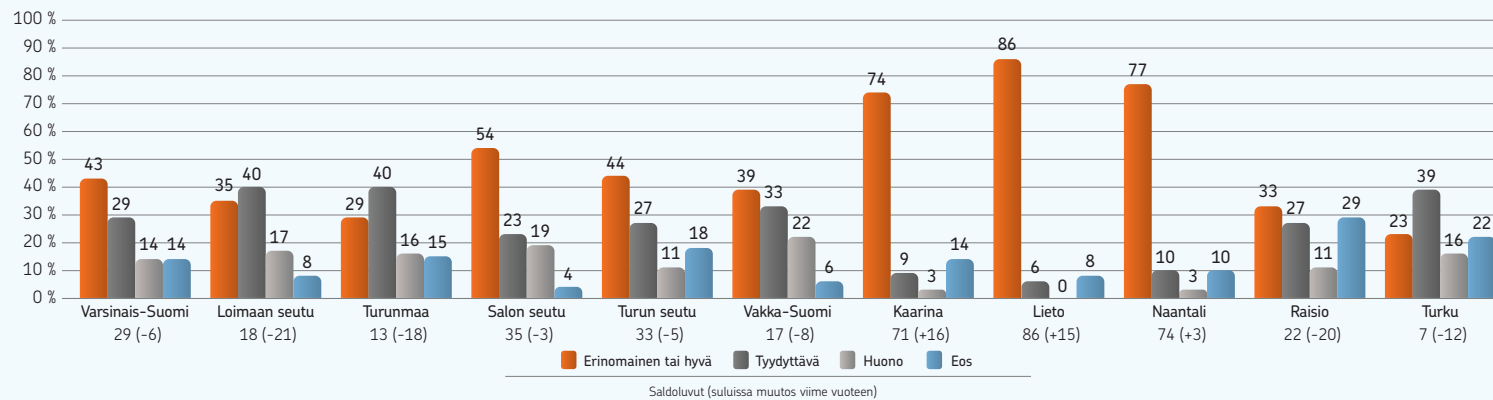
Kaupunki/kunta	Erinomainen tai hyvä	Saldoluku
1. Lieto (2.)	86 % (+15 %-yks.)	86 (+15)
2. Paimio (-)	78 % (-2 %-yks.)	74 (+2)
3. Naantali (1.)	77 % (+3 %-yks.)	74 (+3)
4. Kaarina (4.)	74 % (+16 %-yks.)	71 (+16)
5. Salo (6.)	54 % (+7 %-yks.)	37 (+3)
6. Uusikaupunki (10.)	41 % (+17 %-yks.)	20 (+20)
7. Raisio (5.)	33 % (-14 %-yks.)	22 (-20)
8. Loimaa (9.)	25 % (-7 %-yks.)	9 (+1)
9. Turku (8.)	23 % (-10 %-yks.)	7 (-12)
10. Parainen (7.)	21 % (-19 %-yks.)	-3 (-29)

Katso yrittäjien arviot koko maakunnan ja eri seutukuntien [toimitila ja tonttitilanteesta](#) ja yrittäjien arviot [peruspalveluiden toimivuudesta](#).

Kunnan yrittäjäyksiö

Kunnan ja yritysten välinen yhteistyö

Ajankohtaiskysymykset

Vuoden 2021 Varsinais-Suomen Maakuntaennusteen vuositin vaihtuvissa ajankohtaiskysymyksissä selvitettiin tänä vuonna muun muassa koronapandemian vaikutuksia varsinaissuomalaisten yritysten toimintaan, yrittäjien jaksamista sekä yritysten saamia koronatukia. Nämä tulokset esitellään tässä raportissa ja loput Maakuntaennusteen ajankohtaiskysymysten tulokset julkistetaan tammikuun lopussa.

Koronan vaikutukset eivät ole olleet pelkästään negatiivisia

Maakuntaennusteen vastaajista lähes joka kolmas kertoo, ettei korona ole vaikuttanut hänen yrityksensä toimintaan. Niin ikään noin joka kolmas arvioi, että korona on vähentänyt yrityksen liiketoimintamahdollisuuksia. Joka kymmenes yritys kertoo, että korona on karsinut yrityksen tarjoamia tuotteita tai palveluja ja niin ikään lähes joka kymmenes kertoo, että korona on pysäyttänyt hänen yrityksensä liiketoiminnan kokonaan tai lähes kokonaan. Toisaalta joka kymmenes yrittäjä kertoo, että korona on lisännyt hänen yrityksensä tarjoamia tuotteita tai palveluja, kolme prosenttia vastaajista sanoo, että korona on luonut kokonaan uusia

liiketoimintamahdollisuuksia ja prosentti vastaajista kertoo, että korona on ohjannut liiketoiminnan kokonaan uusille urille. Yrityksistä 55 prosenttia arvioi, että korona on vähentänyt yrityksen liikevaihtoa samalla kun 11 prosenttia yrityksistä kertoo koronan lisänneen yrityksen liikevaihtoa. Puolet kyselyyn vastanneista yrityksistä on myös sitä mieltä, että hänen yrityksensä taloudellinen tilanne on suunnilleen samanlainen kuin se oli ennen koronaa. Yrityksistä 13 prosenttia arvioi taloudellisen tilanteensa parantuneen koronaa edeltävään aikaan verrattuna, kun taas reilu kolmannes sanoo yrityksensä taloudellisen tilanteen olevan huonompi kuin ennen koronaa.

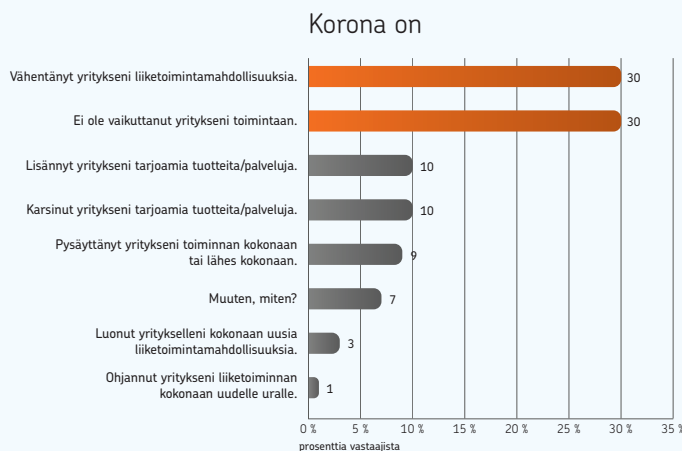
Yrityksistä, joiden taloudellinen tilanne on huonontunut koronaa edeltävään aikaan verrattuna neljännes kertoo joutuneensa karsimaan kuluja, lähes neljännes kertoo joutuneensa karsimaan kuluja ja lomauttamaan tai irtisanoimaan työntekijöitään sekä niin ikään lähes neljännes kertoo kamppailevansa jatkuvasti käyttöpääoman riittävyyden kanssa. Lähes joka kymmenes yritys, jonka taloudellinen tilanne on heikentynyt koronaa edeltävään aikaan verrattuna, arvioi yrityksensä lopettamis- tai konkurssiuhan olevan ilmeinen.

Selvästi erottuva myönteisin vaikutus näkyy yli 5 miljoonan euron liikevaihtoluokassa toimivissa yrityksissä, joista lähes joka neljäs kertoo, että korona on lisännyt yrityksen tarjoamia tuotteita ja palveluja. Negatiivisimmin vaikutukset näkyvät alle 100 000 euron liikevaihtoa tekevissä yrityksissä, joista lähes joka viides kertoo, että korona on pysäyttänyt liiketoiminnan kokonaan tai lähes kokonaan.

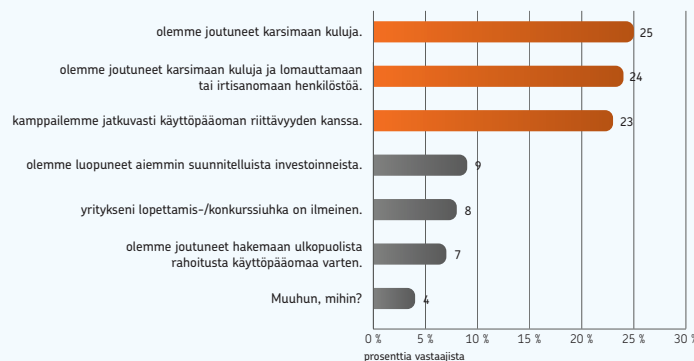
Oma jaksaminen ja yritystoiminnan jatkuvuus huolettavat eniten

Maakuntaennusteen vastaajista 42 prosenttia arvioi oman jaksamisensa olevan yhtä hyvä kuin ennen koronaa. Yhteensä tätä enemmän yrittäjät arvioivat olevansa ajoittain rasittuneita (38 prosenttia vastaajista) tai olevansa uupuneita koronatilanteen vuoksi (14 prosenttia vastaajista).

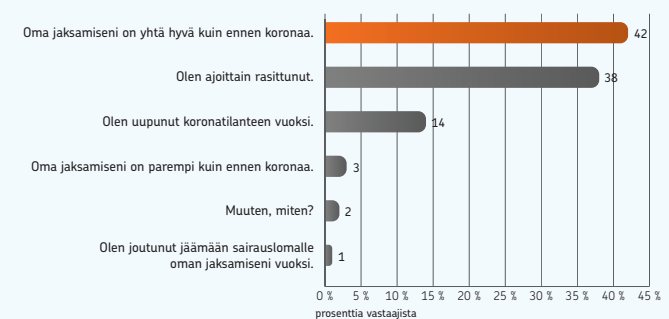
Yli 5 miljoonan euron liikevaihtoluokassa on eniten niitä, joiden mielestä oma jaksaminen on yhtä hyvä kuin ennen koronaa (53 %). Vähiten niitä, joiden mielestä oma jaksaminen on yhtä hyvä kuin ennen koronaa, on alle 100 000 euron liikevaihtoluokassa (38 %). Kuitenkin yli 5 miljoonan liikevaihtoluokassa on myös eniten niitä, jotka sanovat olevansa ajoittain rasittuneita (43 %). Eniten niitä, jotka kertovat

Taloudellisen tilanteen huononeminen on johtanut siihen, että

Oma jaksaminen

olevansa uupuneita korona vuoksi on 200 000–499 999 ja 500 000–999 999 euron liikevaihtoluokissa (17 % molemmissa). Tästä huolimatta vain joka kymmenes yrittäjä kertoo hakeneensa apua omaan jaksamiseensa.

Oma jaksaminen on yrittäjiä toiseksi eniten huolettava asia, kun joka viides kertoo sen suurimmaksi huolenaiheekseen. Eniten varsinaissuomalaisia yrittäjiä huolettavat kuitenkin oman yrityksen jatkuvuus, joka huolettavat eniten noin joka neljättä yrittäjää. Myös poliittinen päätöksenteko ja osaavan työvoiman saatavuus ovat asioita, jotka huolettavat lähes joka viidettä yrittäjää eniten. Pandemiat (10 prosenttia vastaajista) ja rahoituksen tai käyttöpääoman saatavuus (5 prosenttia vastaajista) huolettavat selvästi vähemmän. Ilmastomuutos huolettavat varsinaissuomalaisia yrittäjiä kaikkein vähiten, kun vain prosentti vastaajista ilmoittaa sen eniten huolettavaksi asiaksi.

Yritystoiminnan jatkuvuus huolettavat eniten alle 100 000 euron liikevaihtoa tekeviä yrityksiä (32 %), oma jaksaminen huolettavat eniten niin ikään alle 100 000 euron liikevaihtoa tekeviä yrityksiä (31 %), poliittinen päätöksenteko huolettavat eniten 1–1,99 ja yli 5 miljoonan euron yrityskokoluokissa

(34 % molemmissa), osaavan työvoiman saatavuus huolettavat eniten 2–4,99 miljoonan euron liikevaihtoluokassa (35 %), pandemiat huolettavat eniten yli 5 miljoonan euron liikevaihtoluokassa (15 %), rahoituksen tai käyttöpääoman saatavuus huolettavat eniten 2–4,99 miljoonan euron liikevaihtoluokassa (9 %) ja ilmastomuutos huolettavat eniten 1–1,99 miljoonan euron yrityskokoluokassa (3 %).

Puolet yrityksistä on hakenut koronaan liittyviä julkisia tukia

Maakuntaennusteen vastaajista puolet ilmoittaa, etteivät he ole hakeneet mitään julkisia koronatuksia ja peräti 69 prosenttia kertoo, etteivät he ole hyödyntäneet muita yrityksille tarkoitettuja koronan aikaisia tukitoimenpiteitä. Suurin osuus niitä, jotka eivät ole hakeneet mitään tukia, on 100 000–199 999 euron liikevaihtoluokassa (63 %).

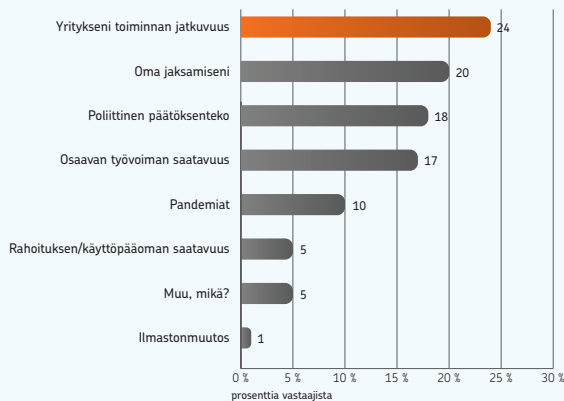
Eniten yritykset ovat hakeneet kehittämistukea Business Finlandilta tai ELY-keskukselta (28 prosenttia vastaajista). Toiseksi eniten vastaajayritykset kertovat hakeneensa yksinyrittäjille tarkoitettua tukea (16 prosenttia vastaajista). Valtiokonttorin kustannustukea kertoo hakeneensa vain noin joka kymmenes vastaajayritys. Muista yrityksille tar-

koitetuista koronan aikaisista tukitoimenpiteistä suosituin on ollut pankkien myöntämät lyhennysvapaat.

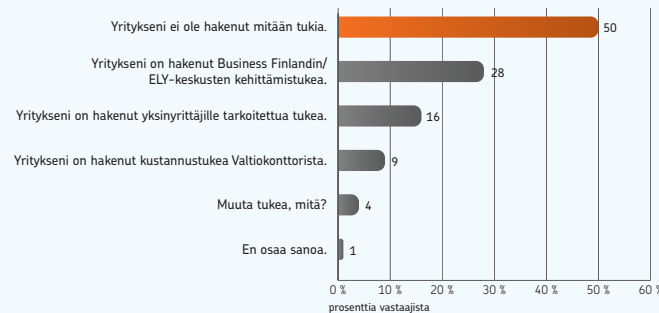
Noin puolet (48 %) Business Finlandin/ELY-keskuksen kehittämistukea hakeneista yrityksistä kertoo saaneensa hakemaansa tukea. Tukea hakeneista yrittäjistä 30 prosenttia on saanut hakemaansa yksinyrittäjille tarkoitettua tukea. Yrityksistä 8 prosenttia kertoo saaneensa Valtiokonttorista hakemaansa kustannustukea. Tukea hakeneista yrittäjistä 13 prosenttia kertoo, etteivät he ole saaneet mitään hakemistaan tuista.

Yrittäjistä 45 prosenttia on sitä mieltä, ettei koronaan liittyviä yritystukia ole hoidettu hyvin ja vain noin joka viides yrittäjä on tyytyväinen tukien hoitoon. Joka kolmas yritys katsoo, etteivät koronan aikaiset yritystuet kohdistu todellista apua tarvitseviin yrityksiin. Vastaajista 44 prosenttia ei osaa arvioida, onko koronan aikaiset yrityksille luodut toimenpiteet olleet riittäviä, mutta 37 prosenttia vastaajista ei pidä niitä riittävinä. Yrittäjät toivoisivat voittopuolisesti, että yrityksille tarkoitettuja koronatoimenpiteitä jatkettaisiin vielä vuonna 2021, kun 69 prosenttia vastaajista toivoo yritystoimintaa tukevien toimenpiteiden jatkuvan.

Eniten huolettava asia

Julkisten koronatuksien hakeminen

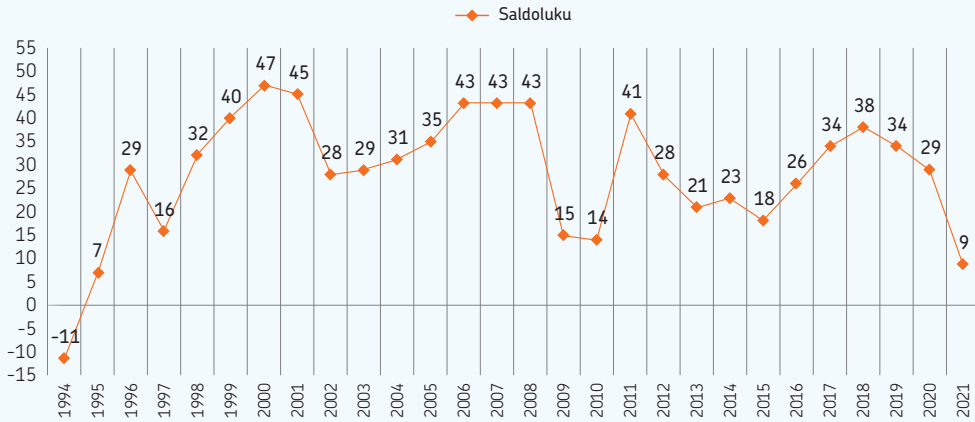

Suhtautuminen koronan aikaisiin yritystukiin

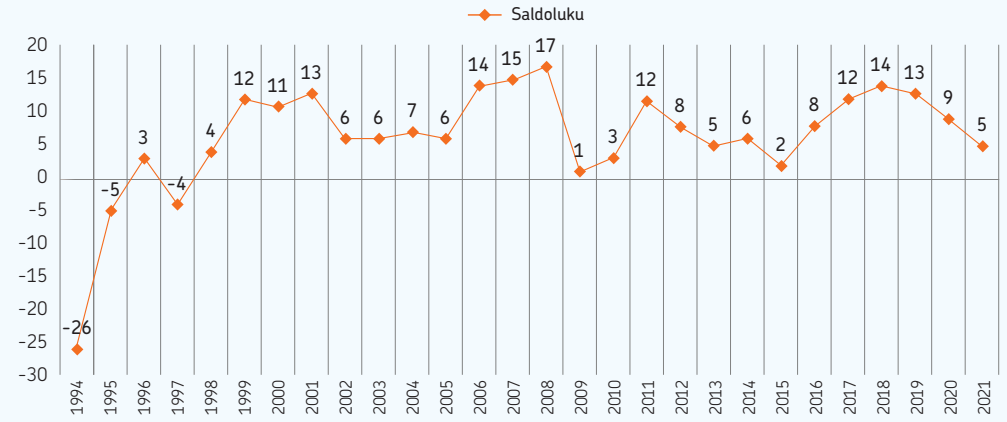
Katso kaikki ajankohtaiskysymysten graffitit tästä [linkistä](#).

Liikevaihto-odotukset 1994–2021

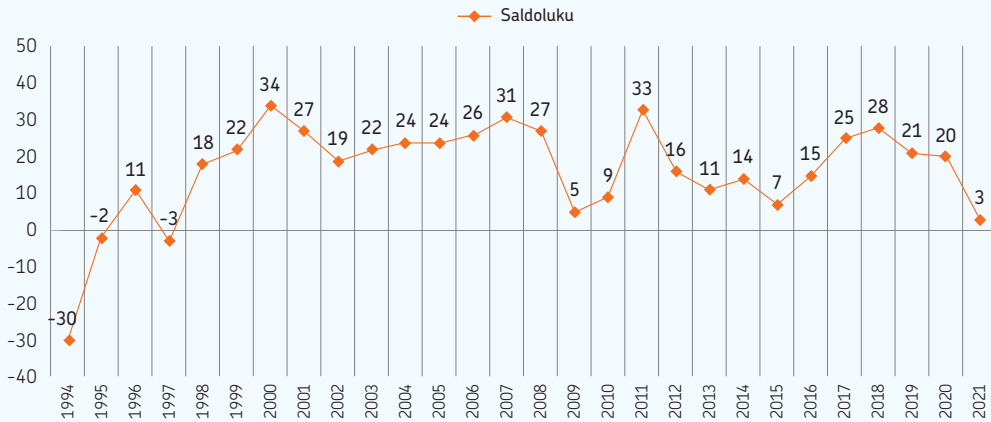
Liikevaihto-odotusten saldoluku tänä vuonna 9 – muutos viime vuodesta -20 yksikköä.

Henkilöstön määrän odotukset 1994–2021

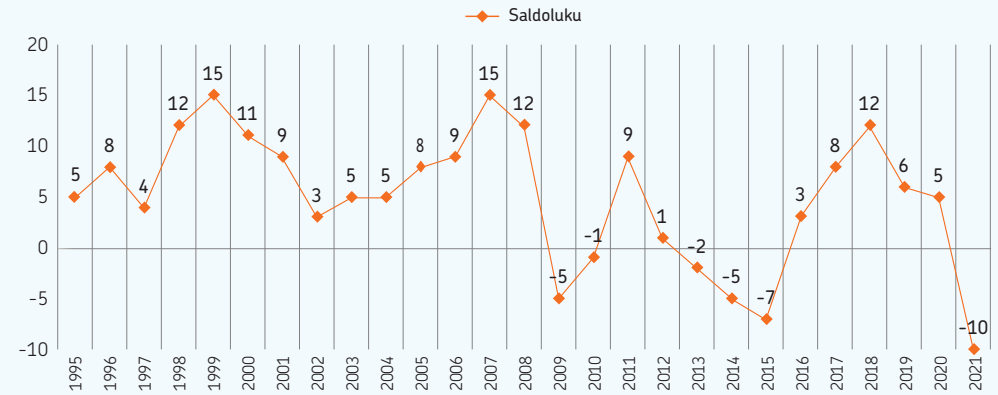
Henkilöstön määrän odotusten saldoluku tänä vuonna 5 – muutos viime vuodesta -4 yksikköä.

Kannattavuusodotukset 1994–2021

Kannattavuusodotusten saldoluku tänä vuonna 3 – muutos viime vuodesta -17 yksikköä.

Investointiaikeet 1995–2021

Investointiaikeiden saldoluku on tänä vuonna -10 – muutos viime vuodesta -15 yksikköä.